

Pantelimon (Pan) Halippa (1883-1979)

Timpul.md: <https://www.timpul.md/articol/drama-eroului-basarabiei-pantelimon-halippa-32793.html>

Publicist și om politic, militant pentru înfăptuirea unirii Basarabiei cu România și unul dintre principalii organizatori, organizator al ziarului Basarabia (1906), editor al ziarului „Cuvânt Moldovenesc” (1913-1919), întemeietor al Universității Populare din Chișinău (1917) și al Conservatorului Moldovenesc, membru corespondent al Academiei Române (1918), ministrul Lucrărilor Publice (1927, 1930), ministru ad-interim la Muncă, Sănătate și Ocrotiri Sociale (1930), ministru de stat (1927 –1930, 1930 –1931, 1932 – 1933).

Pantelimon Halippa se naște la 1 august 1883 la Cubolta, județul Soroca, în Basarabia. Între anii 1904-1905 studiază la Facultatea de Științe Naturale Universității din Dorpat (azi Tartu, Estonia), dar nu își încheie studiile din cauza izbucnirii revoluției în Rusia.

Întorcându-se la Chișinău, contribuie la apariția ziarului Basarabia (1906), primul ziar românesc editat între Nistru și Prut. Urmărit de către autoritățile ruse pentru publicarea poeziei „Deșteaptă-te Române!”, în același ziar, Pantelimon Halippa se va refugia în România, studiind la Facultatea de Litere a Universității din Iași (1908-1912).

Placa comemorativă de pe casa memorială a lui Pantelimon Halippa - foto Radu Tulai, 2018

Wikimedia Commons: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sfatul_Tarii,_10_December_1918.jpg

România, în 27 martie 1918. A fost ales deputat, ulterior a fost ales președinte al Sfatului, în a doua sesiune din noiembrie-decembrie 1918. A fost prezent și la Cernăuți, la Congresul General al Bucovinei, în 15 noiembrie 1918 și la Alba Iulia, în 1 decembrie 1918. În funcția de președinte al Partidului Țărănesc din Basarabia, va implementa fuziunea cu Partidul Țărănesc, condus de Ion Mihalache, din iulie 1921.

Pantelimon Halippa a primit funcții de ministru precum: ministru secretar de stat (1 dec. 1919 - 13 martie 1920), ministrul Lucrărilor Publice (6-20 iunie 1927, 1930), ministru ad-interim la Muncă, Sănătate și Ocrotiri Sociale (13 iunie - 10 octombrie 1930), ministru de stat (10 noiembrie 1927 – 7 iunie 1930, 10 octombrie 1930 – 18 aprilie 1931, 6 iunie – 10 august 1932, 20 octombrie 1932 – 13 noiembrie 1933). A fost deputat și senator în Parlamentul Regatului României (1918-1934).

În 1913, revine la Chișinău și va conduce ziarul „Cuvânt Moldovenesc”, începând cu anul 1917. Militează pentru unirea Basarabiei cu România și este ales secretar general al Partidului Național Moldovenesc, încă de la înființare, în aprilie 1917.

În octombrie 1917, participă la Congresul Soldaților Moldoveni, afirmând în discursul său: „...**veacuri întregi noi am umblat rătăciți unul de altul, de veacuri întregi pe noi ne întind și ne dezbină vrăjmașii, de veacuri întregi pământul nostru strămoșesc geme sub jugul străin și iată acum, după atâtea răzlețiri, după atâția ani de jale și suferințe, ne-am strâns frații grămăjoară**”.

A făcut parte din biroul care a organizat Sfatul Țării, adunarea reprezentativă care a proclamat unirea Basarabiei cu

Victor Roncea blog: <http://roncea.ro/tag/pan-halippa/> (Sfatul Țării - Unirea Basarabiei cu țara mamă România - 27 martie 1918)

Mesagerul de Neamț: <http://mesagerulneamt.ro/2018/03/centenar-pantelimon-halippa-unul-dintre-eroii-basarabiei/> (Pan Halippa (stânga), Ștefan Holban și mitropolitul Gurie Grosu, prezenți la un eveniment religios în Nisporeni, 1930)

Timpul.md: <https://www.timpul.md/articol/testamentul-lui-pan-halippa-86645.html?action=print> (delegația trimisă de la Iași, imediat după Unire: Ștefan Ciobanu, Ion Pelivan, Patelimon Halippa și Daniel Ciugureanu)

Casa memorială Pantelimon Halippa, str. Alex. Donici 32, București, cod LMI B-II-m-B-18612 - foto Radu Tulai, 2018

În perioada ce a urmat Celui De-al Doilea Război Mondial, în mai 1950, Pantelimon Halippa a fost arestat de către autoritățile comuniste și închis la Sighet pe o perioadă de doi ani. În 1952 este predat URSS. În 1955 este returnat guvernului Republicii Populare Române și este închis la Aiud până în 1957. Pantelimon Halippa se stinge din viață la 30 aprilie 1979, în București.